

Vlaams
Parlement

vergadering **C140**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 9 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vervoerskosten voor scholen uit het basisonderwijs – 1007 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verhoging van de vreemdelingentaks voor studenten van 160 naar 200 euro – 1044 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van projecten voor huiswerkbegeleiding – 1055 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van projecten rond huiswerkbegeleiding – 1060 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het onderwijsaanbod in de gevangenissen – 1062 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de conceptnota inzake bestuurlijke optimalisatie – 1067 (2016-2017)	19
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de problematiek van de dubbele cohorte bij de opleiding geneeskunde – 1069 (2016-2017)	21

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vervoerskosten voor scholen uit het basisonderwijs – 1007 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Gennez

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, deze vraag om uitleg is een vervolgvraag op een schriftelijke vraag over de kosten en vervoerkosten voor scholen in het basisonderwijs. In uw antwoord refereerde u aan de beslissingen die het Vlaams Parlement in het verleden genomen heeft om tegemoet te komen aan deze problematiek, met name de stijging van de werkingsmiddelen sinds 2011-2012 om elk kind uit het lager onderwijs het recht op een schooljaar gratis zwemmen te geven en aan de inspanningen die de Vlaamse Regering doet om renovatie- en nieuwbouwprojecten van zwembaden een financiële impuls te geven en naar de extra huurinkomsten voor scholen die hun schoolsportinfrastructuur na de schooluren beschikbaar maken voor sportclubs en sportdiensten. Deze situatie kennen we hier allemaal.

We merken dat kleine basisscholen het in vergelijking met de grote scholen steeds moeilijker hebben om financieel rond te komen. Een van de belangrijkste oorzaken hiervan is het vervoer dat de scholen nodig hebben voor uitstappen om naar toneel te gaan, te gaan zwemmen, voor culturele uitstappen, schaatsen en andere. Uit een concreet praktijkvoorbeeld van een basisschool in Watou blijkt dat het zwemvervoer voor elke leerling van de eerste graad 48 euro – het gaat over 26 leerlingen – en voor de tweede en derde graad 39 euro per leerling – daar gaat het over 46 leerlingen – kost. Dit is al meer dan 3000 euro, alleen nog maar voor het zwemmen. We weten ook dat niet elk leerjaar moet gaan zwemmen om de eindtermen te bereiken, maar dat is een andere discussie.

Ook basisscholen in onze steden kampen met deze problematiek. De scholen liggen een aantal kilometer verwijderd van het zwembad en de kinderen zijn nog te jong om veilig in groep naar het zwembad te fietsen, waarvoor je extra begeleiding nodig hebt. Te voet zou eventueel een optie zijn, maar dat gebeurt niet zo vaak omdat de inspectie het ook heeft over het respecteren van de lestijden. Ook een schoolreis of leeruitstap brengt vaak de kost van de bus met zich mee. Ook deze uitstappen moeten binnen de maximumfactuur vallen. Door deze hoge kosten zijn heel wat basisscholen genoodzaakt om minder leeruitstappen te ondernemen of komen hun uren zwemmen in het gedrang.

Minister, hoe zult u deze problematiek, los van de vrijgemaakte subsidies waar heel wat scholen geen gebruik van kunnen maken, op korte termijn aanpakken? Hebt u er een zicht op hoeveel scholen maximaal gebruik kunnen maken van de hierboven vermelde subsidiëring? Met andere woorden, is er voldoende budget om alle ingediende projecten te subsidiëren? Of zult u door budgettaire beperkingen een selectie moeten maken? Zo ja, op welke manier gebeurt dit?

Dit is een grote boterham, maar wel een interessant debat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben blij wanneer een parlementslid op het einde van zijn vraag benadrukt dat het een zeer interessant debat is. *(Gelach)*

Mijnheer Vandenberghe, toch bedankt voor uw interessante vraag. *(Gelach)*

Dit is inderdaad een prangende problematiek. U zegt terecht over het zwemmen dat het niet nodig is dat elke leerling die eindtermen haalt. Strikt genomen hebt

u daarin gelijk, maar de plannen die ik heb – en mijn interesses kennende – weet u wellicht ook dat ik het van het allergrootste belang vind dat zoveel mogelijk, zo niet alle, jongeren leren zwemmen via de school.

Steve Vandenberghe (sp.a): Elke leerling moet de eindtermen behalen, maar niet elk leerjaar moet elke week gaan zwemmen om die eindtermen te behalen.

Minister Hilde Crevits: Ik had u blijkbaar verkeerd begrepen. Ik wilde al wat nuanceren.

We hebben de richtlijnen een beetje veranderd. Het is nu niet meer stijlzwemmen, maar leren overleven in het water. Ik was daar aanvankelijk enorm tegen omdat ik vind dat iemand technisch goed moet kunnen zwemmen. Ik heb geleerd, dankzij de mensen die dit uitgewerkt hebben, dat het van belang is dat een kind leert houden van het water en dat het eerst moet leren overleven in water op een natuurlijke wijze. Daarna moet het stijlzwemmen volgen, maar dat was natuurlijk niet de teneur van uw vraag.

De subsidies die de Vlaamse Regering vrijmaakte voor de renovatie en nieuwbouw van zwembaden komen scholen onrechtstreeks ten goede: meer zwembaden betekent dat er dichterbij de scholen een zwembad ter beschikking is, en dat betekent dat de vervoerskosten kleiner worden of zelfs wegvallen. In het plan Basisonderwijs kijken we hoe we de financiering kunnen optimaliseren. Daar heeft men gevraagd om ook de werkingsmiddelen mee te bekijken. We kunnen ook kijken of er een differentiatie moet worden gemaakt tussen nabijheid of niet-nabijheid. Het platteland heeft het sowieso moeilijker dan de steden. Ik wacht momenteel op het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We hadden afgesproken dat dit hier zou zijn tegen eind februari. Zodra het advies er is, zult u dat zien, want ze communiceren daar ook zelf over.

De Vlaamse Regering maakte 10 miljoen euro vrij voor een projectoproep. Die richtte zich naar Vlaamse openbare besturen, maar ook naar scholen. Ook publiek-private initiatieven konden intekenen. De deadline om een aanvraagdossier in te dienen voor de zwembaden was 23 december 2016. Sport Vlaanderen heeft 37 dossiers gekregen. Ik vind dat persoonlijk veel. Het gaat eigenlijk om nieuwe zwembaden.

Wat betreft de projectoproep naschools openstellen van schoolsportinfrastructuur werden in totaal 158 aanvragen ingediend. Vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport wordt hiervoor samen 2 miljoen euro uitgetrokken. Het beleidsdomein Sport heeft daar nog eens 600.000 euro exploitatiesubsidies aan toegevoegd. Het zijn dus niet enkel infrastructuursubsidies, maar ook exploitatiesubsidies.

De subsidies kunnen worden aangewend voor bijvoorbeeld het inschakelen van personeel, het servicecontract voor het toegangssysteem, het onderhoud van de sportzaal en verzekeringskosten. Wat is dan de tegenprestatie? Scholen moeten hiervoor naschools minstens vijf uur op weekbasis de infrastructuur laten gebruiken.

Het aantal ingediende dossiers impliceert dat er onvoldoende budget zal zijn om alle ingediende projecten te subsidiëren. Nu is eerst een beoordelingscommissie aan het kijken naar de aanvragen. Die beoordelingscommissie zal het advies overmaken aan mij en collega Muyters. Dan gaan we kijken op welke manier we die subsidies optimaal kunnen verdelen. Of er extra middelen zullen worden bijgestopt of niet, kan ik nog niet zeggen. We moeten eerst kijken hoeveel dossiers ontvankelijk zijn, hoeveel we gunstig kunnen kwalificeren en hoeveel voldoen aan alle voorwaarden. In elk geval is het wat mij betreft een zeer positieve zaak dat we zo veel intekeningen gekregen hebben, zeker wat die zwembaden betreft, omdat dat een zeer grote sponging voorwaarts zou kunnen betekenen in een en ander. Ik zal ook het parlement daarvan op de hoogte houden.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, dank u wel voor de uitleg in verband met de subsidies en de stand van zaken. We mogen het essentieel probleem niet vergeten onder ogen te zien, namelijk de vervoerkosten die altijd maar oplopen en waar voornamelijk de kleine basisscholen het nadeel van hebben, wetende dat heel wat basisscholen geen eigen sportinfrastructuur hebben. Zij zijn verplicht om met de bus naar zwembaden en andere lo-gebouwen te gaan om hun eindtermen te kunnen halen. Dan merk je dat die mensen dat heel erg moeilijk kunnen betalen. Die subsidie is dus een stap in de goede richting. Maar niet iedereen heeft een eigen infrastructuur, zoals ik daarnet ze. De problematiek van de vervoerskosten weegt echt wel op die scholen en blijft een groot probleem, waardoor die scholen het probleem hebben dat zij de eindtermen onvoldoende kunnen bereiken. Dat wil ik nog eens extra vragen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik heb enkele kleine opmerkingen. Het is een voorstel om iets aan te vullen wat al bestaat maar dat misschien een oplossing kan bieden voor een aantal scholen. Op dit ogenblik, terwijl wij deze vraag behandelen, zijn er mensen van uw ministerie die bezig zijn met cultuureducatie, aanwezig op een hoorzitting in de commissie Cultuur. Het zal er ongetwijfeld ook over Cultuurkuur gaan. Uw voorgangers op Onderwijs en op Openbare Werken en Mobiliteit, hebben het mogelijk gemaakt dat tussen tien en vier, scholen die in 'dynamo' ingestapt zijn, gratis kunnen gebruikmaken van De Lijn om van punt A, de school, naar punt B, een erkende culturele instelling te gaan. Dat is redelijk breed bekeken, dat is niet alleen Vlaams maar ook lokaal gesubsidieerd.

De vraag is de volgende. Vlaanderen subsidieert sport, men weet perfect welke sportinfrastructuur er is. Zou cultuur ook zo kunnen worden bekeken dat cultuur- en sportinfrastructuur daaronder kunnen vallen? Ik weet niet of De Lijn die mogelijkheid nog geeft. Ik ben altijd heel blij geweest dat ondanks een aantal aanpassingen bij De Lijn, men daar hun engagement naar onderwijs behouden heeft. Het zou misschien voor een aantal scholen een oplossing kunnen bieden omdat toch nogal wat scholen dichtbij een halte van de bus of de tram van De Lijn liggen, en omgekeerd ook sportinfrastructuur en cultuurinfrastructuur daar ook dicht bij liggen.

In de groep die met de eindtermen bezig is, zijn er nogal wat mensen uit de sportwereld – ik ben daar zelf geen expert in, ik ga daar dus geen straffe uitspraken over doen –, zeker de zweminstructeurs, die me zeggen dat de manier waarop kinderen via onderwijs leren zwemmen, totaal achterhaald is. Het zou op een veel kortere en meer intensieve periode moeten kunnen gebeuren. Het uitspreiden over negen of tien jaar in de basisschool, is weinig efficiënt. Mocht ik dit als eerste hebben gezegd, dan zou de reactie onmiddellijk geweest zijn: 'De regering gaat weer het aantal jaren zwemmen verminderen en dan moeten ze niet meer met die kosten bezig zijn'. We hadden het gisteren wat betreft de maximumfactuur uitgebreid over het feit dat er in het lager onderwijs naar creativiteit gezocht wordt. Dit is een stukje creativiteit, dat je niet aan de scholen kunt overlaten. Stel je voor: de school van Kris leert het zwemmen in het eerste en het tweede leerjaar plus de kleuterklas, en wij gaan niet met de bus maar met de fiets en beginnen eraan vanaf het derde leerjaar. Als er een kind van school verandert, komt het in de ene school te laat en is het in de andere misschien te vroeg vertrokken. Dit zou op Vlaams niveau moeten worden geregeld. De eindterm die nu op het einde van het lager onderwijs staat, zouden we misschien in de toekomst beter leggen op het einde van de eerste graad. Er valt veel voor te zeggen om de zelfredzaamheid van kinderen bij het gevaar dat een kind loopt als het in het water valt, te vervroegen.

Ik heb nog een algemene vraag in verband met de maximumfactuur. Een aantal directies en leerkrachten lo vragen mij waarom destijds dat stukje van de eindtermen, het zwemmen, mee opgenomen is in alle kosten die onder de maximumfactuur vallen. Het kunnen immers in heel Vlaanderen zo verschillende situaties zijn, landelijk en stedelijk, en het is dus niet eerlijk om alle scholen door dezelfde maximumfactuur te halen. In een stad zoals Antwerpen, Mechelen, Vilvoorde of Brussel zijn de verbindingen goed en de afstanden kleiner. Dat vergelijken met Watou, zoals de heer Vandenberghe heeft gedaan, is dan misschien een mooi voorbeeld om te zeggen dat bij de ene de kosten automatisch hoger zullen liggen dan bij de andere, terwijl ze toch met dezelfde regelgeving worden geconfronteerd. Ik neem hier geen stellingen in. Het zijn een aantal aspecten waarvan ik onmiddellijk dacht toen ik de vraag van de heer Vandenberghe las, dat we daarmee de discussie misschien wat breder kunnen opentrekken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wil twee elementen aanbrengen. Eerst en vooral is er de terechte verwijzing van collega De Ro naar projecten bij De Lijn. Ik wil er toch even op wijzen dat er toch enige discrepantie is bij deze projecten tussen de benadering op papier en de concrete implementatie ervan in het dagelijkse schoolleven. Ten tweede is er – en ik heb dat meermaals gezegd in de vorige legislatuur – het spanningsveld bij de subsidiëring van de plattelandsscholen ten aanzien van de maximumfactuur. Ik verwijs hierbij heel kort enerzijds naar een rapport van de KU Leuven en anderzijds naar een passage in de audit van het Rekenhof.

Ik lees in de audit: "Door een ligging in een zwak verstedelijkt gebied kunnen de kosten voor leerlingenactiviteiten hoger liggen. Dit heeft gevolg voor basisscholen aangezien de wetgeving hen verplicht de ouderbijdrage voor de leerlingenactiviteiten te beperken." Ik beperk mij tot dit ene zinnetje. Ik verwijs even naar het rapport van de KU Leuven, een van de zovele rapporten over onderwijs. "Scholen die gelegen zijn in zwak verstedelijkte gebieden geven aan dat ze grotere afstanden moeten afleggen om tot het zwembad of andere schooluitstappen te geraken. Ze hebben de prijs de voorbije jaren zien stijgen. De overheid zou voor deze scholen een compensatie kunnen uitwerken zodat de verstedelijkingsgraad van het gebied waarin de school zich bevindt, geen impact heeft op de kwaliteit van sport- en culturele activiteiten."

Minister, ik geef u dit alleen maar mee, aangezien u aan het werken bent aan uw plan Basisonderwijs. Ik denk dat dit nuttige elementen zijn voor een verrijking van de zorgen en de problemen die aanwezig zijn.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, ik moet de slotwoorden van collega Vandenberghe beamen. Dit is inderdaad een zeer boeiende discussie, met verschillende facetten.

Met het risico om in herhaling te vervallen: we weten allemaal dat het onderwijs, het leerplichtonderwijs, zeker het basisonderwijs, lineair gesubsidieerd is. Daarmee wil ik eigenlijk zeggen: waar de school ook ligt. En inderdaad, landelijke scholen hebben andere uitdagingen, liggen verder weg van. Voor hen is het ook gemakkelijk om activiteiten in de vrije natuur te doen, terwijl een stedelijke school, bij wijze van spreken, de bus moet nemen om naar het bos te gaan. En dus alle liggingen van scholen, waar dan ook, hebben hun voor- en nadelen.

Minister, ik denk dat dit in grote mate ook een gedeelde verantwoordelijkheid is. In de eindtermen staat terecht het voortbewegen in water, of het overleven in water, en dat is legitiem. Dat wil niet zeggen dat Vlaanderen opeens overal voor

zwembaden moet zorgen. We doen wel inspanningen, maar ik stel vooral vast dat het merendeel van de zwembaden gemeentelijke infrastructuur is.

Zo kom ik ook weer op het verhaal van wat we noemen de sociale voordelen. Voor gemeenten die over een zwembadinfrastructuur beschikken, is het eenvoudig om gelijke toegang voor alle scholen op hun grondgebied te bewerkstelligen. Er zijn ook heel veel gemeenten – en ik denk vooral aan die gemeenten in landelijke gebieden – die geen zwembad hebben. Ik weet ook dat heel veel gemeenten in dezen hun verantwoordelijkheid nemen en afspraken maken met gemeenten waar wel zwembaden zijn en leerlingenvervoer organiseren voor alle scholen op hun grondgebied naar de desbetreffende zweminfrastructuur. Het is niet de bedoeling om druk te leggen op de lokale besturen.

Collega Vandenberghe en ikzelf zitten in hetzelfde schuitje. Ik ben ook burgemeester van een gemeente zonder zweminfrastructuur, toch geen overdekte. Er zijn bij ons mogelijkheden genoeg om te zwemmen, maar geen zwembaden. We kunnen in ieder geval engagementen aangaan om ervoor te zorgen dat die doelstellingen overal worden bereikt, met het risico van het verwijt te krijgen dat de druk weer naar de lokale besturen wordt gelegd. Gemeenten die wel infrastructuur hebben, hebben er ook in geïnvesteerd. Maar op die manier kunnen heel wat gaten worden dichtgereden.

Minister, natuurlijk botsen we op de voor- en in het bijzonder op de nadelen van de maximumfactuur. De voorzitter heeft er gisteren nog een actuele vraag over gesteld. Er is het risico dat inderdaad bepaalde doelstellingen in het onderwijs verloren dreigen te gaan. Het gaat over het zwemmen, over culturele uitstappen enzovoort. We moeten dit steeds vanuit dit uitgangspunt blijven zien: datgene wat we willen bereiken, moeten we op een ordentelijke manier kunnen blijven bereiken. Ik denk – en dat is de essentie van mijn betoog – dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is om datgene te betrachten wat we willen betrachten.

Ik eindig met de opmerking van collega De Ro over het moment waarop bepaalde eindtermen moeten worden bereikt. Ik heb daar zeker oor naar, maar ik denk dat we op dit moment enkel werken met wat er op 12 jaar moet worden bereikt. Ik heb er heel veel begrip voor wanneer scholen dat momentum op een ander moment willen, maar misschien is het toch een stap te ver om op te leggen wat er in de eerste, tweede of derde graad moet worden bereikt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de eindtermen betreft: ik ga mij er nu niet over uitspreken, omdat ik het debat ook zijn gang wil laten gaan, maar ik volg hier een beetje de laatste opmerking van collega Van Dijck. Ik vind trouwens een ritmisch geheel in het zwemmen positief. Als je dat alleen maar op een korte tijd leert en dan ga je niet meer zwemmen, vind ik dat ook wel spijtig. Maar dit zou ons te ver leiden.

De problematiek van de vervoerskosten, collega Vandenberghe, is natuurlijk zeer terecht. Ik ben het met u eens dat het een zeer verscheiden beeld is over Vlaanderen. Ik ben zeker bereid om te kijken of die vervoerskosten op hun plaats zitten binnen de maximumfactuur, omdat het natuurlijk niet helemaal eerlijk is. Afhankelijk van waar je school ligt, heb je sowieso een lap extra kosten erbij of niet. Ik weet dat dat uw vraag niet is, maar ik geef het maar mee dat ik daar zeker over wil nadenken. Maar dan zou je tegelijk ook moeten nadenken over hoe je kosten kunt drukken in die verplaatsingen. Als je zegt dat het geen deel meer is van de maximumfactuur en iedereen moet dan elke week voor zoveel man ticketjes bij De Lijn kopen ... We moeten eens kijken of we inderdaad iets gelijkwaardigs kunnen doen zoals in cultuur, al is het natuurlijk anders. Collega De Meyer heeft er al naar verwezen. Een culturele activiteit, dat is een of twee keer,

terwijl gaan zwemmen wel eens om de week of om de veertien dagen zou kunnen zijn. En dat is natuurlijk een potentieel grotere kost.

Er zijn ook scholen in Vlaanderen waarvoor het zwembad acht of tien kilometer van de school is, en die werken met fietsen. Die werken met deelfietsen en die gaan met de fiets naar het zwembad. De sportlessen zijn na elkaar, en je hebt eigenlijk al een educatieve bewegingsactiviteit door te leren fietsen, door ook de verkeersregels te kennen. Je gaat dan zwemmen en je komt terug. Er zijn dus wel scholen die dat heel creatief gaan combineren. Wij zijn ook wel gewoon om onmiddellijk te kijken naar transport per vierwieler – of hoeveel wielen zijn er aan een bus? Het zijn er misschien soms meer dan vier – om dat te doen via deze middelen.

Het is een en-enverhaal, collega Vandenberghe. Ten eerste: je moet voldoende zwembadinfrastructuur hebben. Daar werken we aan. Ten tweede: je moet maximaal delen. Waar er in Vlaanderen ook zwembaden staan en van wie ze ook eigendom zijn, moet je echt tot een situatie kunnen komen dat overal alle publieke zwembaden, en misschien zelfs ook private, gedeeld worden voor wie daar gebruik van kan maken. Want scholen die zwembaden bouwen, dat is niet zo evident in deze tijden. Ten derde zijn er de kosten van en naar het zwembad. De school is vrij om dat te regelen, maar daar moeten we kijken of we daar creatieve methodes kunnen aanreiken. Dat kan een engagement via De Lijn zijn. Dat kan kijken zijn hoe we de fietsen beter kunnen inzetten. We zijn zeker bereid om dat te bekijken.

Wat de werkingsmiddelen betreft, had ik in mijn antwoord gezegd dat we die ook mee in dat plan basisonderwijs aan het bekijken zijn. Hoe moet je die inzetten? Ik voeg er nog aan toe dat ik zeker ook bereid ben om binnen de maximumfactuur te bekijken of het fair is om dat daarin te houden. Of moet je kijken om het op een andere manier geregeld te krijgen? Ik weet dat u dat laatste niet zelf voorstelt, maar ik hang het er zelf aan vast.

Dat zijn, denk ik, de vijf werkpunten die we in de komende periode toch eens moeten bekijken. Ik heb hiermee geprobeerd om op alle suggesties in te gaan, collega's.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Als je natuurlijk een ruime vraag stelt, wordt het debat opengetrokken, wat ik interessant vind. De essentie is inderdaad ten eerste dat het een en-enverhaal is. Maar het punt is – en ik denk dat dat het slot is van heel dit debat – dat als de hogere overheid bepaalde voorwaarden oplegt, door eindtermen op te leggen aan scholen, de overheid dan ook moet zorgen dat alle scholen, waar ze ook gelegen zijn, de kans krijgen om die eindtermen met hun kinderen te bereiken en dat daarvoor de omkaderingen, de middelen en de mogelijkheden er moeten zijn. Het is daar dat die bijstellingen moeten gebeuren, want het is niet eerlijk dat kleinere scholen daarin worden benadeeld door het feit dat zij veel middelen moeten inleggen om vervoerskosten en zo verder te betalen en dan andere dingen niet kunnen doen, want ook zij moeten evenwaardig de eindtermen behalen als een school die in een grootstad ligt. Dat is het besluit dat ik wil maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verhoging van de vreemdelingentaks voor studenten van 160 naar 200 euro

– 1044 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Gennez

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Minister, op 27 januari heeft de Federale Regering op voorstel van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie een ontwerp van koninklijk besluit goedgekeurd waarbij de nieuwkomerstaks opnieuw verhoogd wordt. Voor studenten stijgt de bijdrage van 160 euro naar 200 euro.

De nieuwkomerstaks voor onder andere studenten was reeds voer voor discussie in dit parlement. Er zijn actuele vragen geweest, er zijn vragen om uitleg geweest, er zijn schriftelijke vragen geweest. U was van mening dat dit haaks stond op uw ambities rond internationalisering van het hoger onderwijs en u wou een uitzondering voor studenten en academisch personeel zien. Uiteindelijk is er een uitzondering verkregen voor studenten die met een beurs naar België, naar Vlaanderen komen.

Hoe staat u ten opzichte van de nieuwe verhoging van de nieuwkomerstaks voor studenten? Blijft u voorstander van een algehele vrijstelling voor studenten en academisch personeel? Bent u nog altijd van mening dat deze taks haaks staat op het beleid rond internationalisering van ons hoger onderwijs? Welke acties zult u hiervoor ondernemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan eigenlijk vrij kort zijn, collega Soens. Dit sluit aan bij schriftelijke vraag nummer 80, die Katrien Schryvers aan mij gesteld heeft op 24 oktober 2016. Mijn standpunt is niet veranderd. Ik ben en blijf voorstander van een algemene vrijstelling voor studenten, voor onderzoekers en voor de onderwijsstaf, zoals ik al aangegeven heb in mijn eerdere antwoorden. Een retributie voor studenten, onderzoekers en onderwijsstaf is, wat mij betreft, een obstakel voor de internationalisering van het hoger onderwijs. Ik blijf ook op die mening staan. Ik heb dat standpunt ook overgemaakt aan de Federale Regering.

Nu, mijn gevoelens nopens wat er nu gebeurt, zijn dubbel. Ten eerste ben ik bijzonder tevreden dat, trouwens in nauwe samenwerking met de Federale Regering en zeker ook met die van de staatssecretaris, studenten en onderzoekers die met een beurs naar hier komen, vrijgesteld zijn en blijven. Daarvoor ben ik content. Maar wat mij betreft, had het verder mogen gaan. Voor mij is die vrijstelling van belang, want onze ambitie om internationaal talent naar Vlaanderen te halen, blijft onverkort bestaan.

Ik denk dat we die ambitie niet moeten beperken tot wie een beurs krijgt. Ik had liever gehad dat die vrijstelling voor iedereen zou gelden. De beslissing ziet er anders uit. Ik heb er dus gemengde gevoelens bij: blij dat mensen met een beurs volledig zijn vrijgesteld, maar niet tevreden dat mensen die geen beurs hebben, moeten betalen. Het gaat evenwel niet over zulke hoge bedragen dat het mensen zal afschrikken. Ik wil daar dus niet hysterisch over doen, om eens een modewoord te gebruiken. Maar mijn leidmotief blijft een vrijstelling voor iedereen.

Tine Soens (sp·a): We zitten op dezelfde lijn. Uiteraard zijn we blij met de vrijstelling. Mijn fractie had graag een algemene vrijstelling – voor alle studenten en alle academisch personeel – gehad. We vinden zo'n nieuwkomerstaks niet echt nodig. Het is natuurlijk jammer dat u en uw collega's hier in het Vlaams Parlement pleiten voor een algemene vrijstelling, maar dat uw partijgenoten in de Federale Regering die verhoging hebben goedgekeurd. Dat is vreemd. Toch ben ik blij dat u een voorstander van een algemene vrijstelling bent.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Even een rechtzetting: het betreft geen taks, maar een retributie. Een retributie heft men omdat een bepaalde handeling een kost met zich meebrengt. In dit geval gaat het om het aanvragen van een verblijfsvergunning om hier te komen studeren. Die taks staat in verhouding met de administratieve

kosten. Als ik in het buitenland ga studeren, zal ik mijn kosten voor het paspoort moeten betalen, maar ook een retributie moeten betalen. In Duitsland betaalt men 100 euro, in Nederland 320 euro. Het lijkt dus niet onredelijk wat is beslist, want er is een vrijstelling voor beursstudenten en de retributie is lager dan in sommige andere landen. Er worden kosten gemaakt, en iemand moet die betalen: de belastingbetaler of de personen die de kosten veroorzaken. Het lijkt me dus redelijk dat die retributie wordt geheven.

Aansluitend nog dit: de staatssecretaris stelt dat die retributie ertoe leidt dat een hoop ondoordachte aanvragen worden voorkomen, wat zorgt voor administratieve ontlasting. Hij stelt ook dat de retributie geen invloed heeft op het aantal toegekende verblijfsvergunningen. Zolang dat het geval is, begrijp ik niet waarom de beslissing negatief zou zijn voor de internationalisering van onze academische wereld.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De vraag is niet of het om een taks of een retributie gaat, maar wel of de doelstelling van de internationalisering van het hoger onderwijs compatibel is met een vrijstelling.

Minister Hilde Crevits: Ik heb al geprobeerd om mijn standpunt te verduidelijken. Mijnheer Cordy, ik heb begrip voor uw argumenten. Zelf heb ik altijd een principiële standpunt ingenomen: studenten en onderzoekers plegen niet veel misbruiken of gaan niet ondoordacht te werk met aanvragen om hier te komen studeren. Ik ben dus een voorstander van een algemene vrijstelling. Mevrouw Soens, men haalt niet altijd gelijk. Op het federale niveau vinden nogal wat mensen wat de heer Cordy zegt erg pertinent. CD&V maakt er geen geheim van dat we het liever anders hadden gezien. Het is wel zo dat het debat over 200 euro gaat. Ik denk niet dat dit de internationalisering zal stoppen, vooral omdat mensen met een beurs vrijgesteld worden.

Ik neem dus een gematigd standpunt in. Die vrijstelling is een heel goede zaak. Het overleg met de staatssecretaris was op dat punt goed. De zaak had er anders uitgezien als er niet in een vrijstelling was voorzien. Dan was ik boos geworden. Er is natuurlijk een verschil tussen wat ik het liefst zou hebben gehad en wat het uiteindelijk is geworden. Het resultaat ligt ergens in het midden.

Mijnheer De Meyer, uw repliek is terecht. We moeten monitoren of dit zal zorgen voor een grote daling van buitenlandse studenten en onderzoekers. Als er zich op dat punt signalen zouden aandienen, dan mag u me een seintje geven. We kunnen het er dan opnieuw over hebben. Ik denk dat de Federale Regering daar ook wel oren naar zal hebben, gesteld dat er een impact zou zijn. Zelf denk ik evenwel dat er geen impact zal zijn. Ik ben het eens met de opvatting dat het woord 'taks' moet vervangen worden door 'retributie': het is inderdaad een vergoeding voor een administratieve dienstverlening. *(De heer Paul Cordy knikt instemmend)*

We moeten er hoe dan ook voor zorgen dat de internationalisering niet wordt afgeremd.

Tine Soens (sp.a): Het is wel zo dat de taks of retributie ongeveer 7 miljoen euro moet opleveren. De staatssecretaris wil met dat geld extra plaatsen in gesloten centra creëren en extra repatriëringen financieren. Het is dus nog maar de vraag of die bijdrage wel dient om de administratieve kosten op te vangen.

Die vrijstelling voor studenten is er ook maar gekomen ten gevolge van protest van u en van ons hier in het parlement. In eerste instantie was die vrijstelling er niet.

Minister, u hebt niet geantwoord op mijn laatste vraag of u acties zult ondernemen. U hebt uw standpunt meegedeeld aan de staatssecretaris, maar zult u daarnaast

nog bijkomende acties ondernemen om toch nog die algemene vrijstelling voor studenten en academisch personeel te kunnen waarmaken?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van projecten voor huiswerkbegeleiding – 1055 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van projecten rond huiswerkbegeleiding – 1060 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Gennez

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Via de pers konden we vernemen dat de minister 100.000 euro uittrekt voor projecten rond huiswerkbegeleiding in Oostende, Brugge en Gent. Dat lijkt me een zeer goed idee. Dat de vraag naar huiswerkbegeleiding er wel degelijk is, wordt op veel plaatsen bewezen, ook in Antwerpen. Zo wezen de inwoners van het district Antwerpen via de burgerbegroting voor 2017 maar liefst 148.000 euro toe aan verschillende huiswerkbegeleidingsprojecten. Dat zijn projecten waar mensen kunnen op intekenen en die waren vrijwel onmiddellijk volzet. De nood aan huiswerkbegeleiding is voor heel wat leerlingen dus zeer reëel.

Minister, kunt u de verdeling van de middelen over de verschillende projecten verduidelijken? Welke partners zijn hierbij betrokken en wat is hun rol in de verschillende projecten? Waarom werden precies projecten in deze drie steden gekozen?

Komt er een evaluatie van de projecten? Zullen de resultaten van deze evaluatie beschikbaar zijn voor andere projecten? Er is namelijk heel veel goede wil en in-tussen ook veel praktijkervaring, maar de onderbouwing van de huiswerkbegeleiding zou nuttig zijn.

Betreft het hier een eenmalige ondersteuning of wordt deze ondersteuning de volgende jaren voortgezet?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u kondigde recent aan dat u 100.000 euro toekent aan de projecten De Katrol, 't Scharnier en Kompanjon. De projecten zorgen in die steden en gemeenten op een laagdrempelige manier voor huiswerkbegeleiding, taal- en gezinsondersteuning aan huis bij 400 maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

Dit is uiteraard goed nieuws en de ondersteuning van deze projecten kunnen we alleen maar toejuichen. In verband met de gevolgde procedure om de ondersteuning voor dit werkjaar toe te kennen had ik volgende vragen.

Is er een oproep geweest om projectvoorstellen in te dienen? Zo ja, hoe en wanneer werd deze oproep verspreid en hoe verliep de communicatie? Hoeveel projectvoorstellen werden er ingediend en op welke criteria gebeurde de uiteindelijke selectie? Zo nee, hoe gebeurde de selectie van de drie goedgekeurde initiatieven?

Komt er een stuurgroep om de effecten van deze projectsubsidies op te volgen? Hoe zullen de resultaten ontsloten worden voor andere geïnteresseerden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Inzetten op gezinsondersteunende initiatieven vanuit onderwijs is zeker niet nieuw. Via de tutoringprojecten hebben we al een sterke traditie omtrent het inzetten van de capaciteit en kunde vanuit onze hogescholen en universiteiten. Bepaalde diensten werken ook al jaren rond deze thematiek. Zo kregen vzw De Katrol en de vereniging 't Spoor Brugge in het verleden reeds een ondersteuning vanuit onderwijs. Ik heb vastgesteld dat er zeer veel enthousiasme is, zowel via die tutoring, als via andere projecten om in huiswerkbegeleiding te voorzien, maar dat er geen regulier kader is binnen onderwijs voor deze initiatieven, maar dat we daar via ad hoc projectmiddelen antwoorden op geven. Zo hebben De Katrol en 't Spoor Brugge los van elkaar in de loop van 2016 bij mij aangeklopt met een vraag voor verdere subsidiëring. Hun vraag werd telkens onderzocht op basis van het ingediende dossier. Ik kan hiervoor een beroep doen op een – weliswaar beperkt – budget dat aangewend kan worden voor ad-hocprojectsubsidies.

Deze organisaties werken met gezinnen van jonge kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs, en daarom vallen die buiten het toepassingsgebied van de jaarlijkse studenttutoringsubsidies. Investeren in jonge, kwetsbare kinderen en hun omgeving is cruciaal voor hun toekomst.

Daarnaast wens ik community service learning in het hoger onderwijs te stimuleren. In dit kader werd een beperkt bedrag toegekend. We waken erover dat de werking niet gewoon 'huiswerkbegeleiding' inhoudt, maar leerachterstanden wil voorkomen en wegwerken, de ouders wil empoweren en opvoedingsondersteuning in het kader van de schoolloopbaan van de kinderen aanbieden. Dergelijke projecten werken samen met onder andere de lerarenopleidingen en zetten studenten in. Op die manier krijgen toekomstige leerkrachten, orthopedagogen, toegepaste psychologen, sociaal verpleegkundigen en sociaal werkers de kans om tijdens hun opleiding de theorie nog meer in praktijk te brengen.

De studenten worden steeds ondersteund en begeleid door een ankerfiguur, mentor of coach vanuit de organisaties. De medewerkers van de organisaties vormen een cruciale schakel tussen de gezinnen, studenten, hogescholen, scholen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Met de toegekende steun kunnen de drie genoemde initiatieven een halftijdse ankerfiguur bekostigen.

Het gaat om een projectsubsidie voor vzw De Katrol in Oostende, voor een maximum van 35.000 euro, voor studie- en opvoedingsondersteuning aan huis bij kansarme en kwetsbare gezinnen in de regio Oostende. Die hebben ook al wat ervaring, we hebben dit nu gecontinueerd. Dan is er ook een projectsubsidie voor de vereniging Samenwerking rond Preventie in het kader van Opvoeding en Onderwijs Regio Brugge (SPOOR Brugge), voor een totaal van 30.000 euro voor de personeelskosten verbonden aan het project 't Scharnier, studieondersteuning bij kansarme en kwetsbare gezinnen in de regio Brugge en Blankenberge. De vzw Kompanjon in Gent is erbij gekomen voor eenzelfde bedrag, voor de kosten verbonden aan de studie- en opvoedingsondersteuning aan huis bij kansarme en kwetsbare gezinnen in de regio Gent en omstreken.

Ook in andere regio's investeer ik in studie- en opvoedingsondersteuning. Ik verwijs naar IQRA-Vlaanderen van de Federatie van Marokkaanse Verenigingen. Die kunnen al vele jaren rekenen op een detachering. Ook daar wordt aan het zelfvertrouwen en het zelfbeeld van de kinderen uit kwetsbare gezinnen gewerkt. Zij worden aangemoedigd om coöperatief en zelfstandig te leren leren. Binnen de SALK-middelen (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat) werd ook een budget ingeruimd voor preventieve acties in kleuter- en lager onderwijs, ook volgens het studenttutoringprincipe. Het project wordt getrokken door het Steunpunt Onderwijs van de provincie Limburg en loopt in samenwerking met de hogescholen.

Ook subsidiëren wij al zes jaar via een subsidieoproep studenttutoringprojecten, in uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 september 2011

houdende de subsidiëring van studenttutoring. Daarbij begeleiden studenten kinderen in de derde graad lager onderwijs of in het secundair. Op de oproep kunnen hogeronderwijsinstellingen intekenen. Vorig jaar kregen we negen intekeningen, goed voor opnieuw 115.000 euro.

Als je Vlaanderen bekijkt, zie je een versnipperd beeld. Naar aanleiding van de communicatie over die drie projecten, die dus naast een aantal andere projecten staan, heb ik veel positieve reacties gekregen van verenigingen elders in Vlaanderen, die dat wel goed vinden en er ook mee bezig zijn.

De lokale partners variëren per project. Het gaat vooral om stad, provincie, OCMW's, en lokale overlegplatforms (LOP's), maar ook – en dat vind ik een uitstekende zaak – diverse verenigingen waar armen het woord nemen. Ik vermeld deze verenigingen expliciet omdat de grootste kritiek die ik hoor op het beleid dat we proberen te voeren rond armoede en begeleiding, is dat we niet naar kwetsbare mensen luisteren. Zij zeggen dat we ook met hun ervaringen rekening moeten houden. Ik vind het heel cruciaal dat men met ervaringsdeskundigen gaat werken.

Wat de evaluatie betreft, moeten de organisaties, omdat het een projectsubsidie is, bij de afloop van de looptijd een financieel verslag met bewijsstukken en een activiteitenrapport bezorgen aan het Departement Onderwijs en Vorming. Het gaat hier om een ad-hocsubsiëring tot november 2017. Dat is dus zeer tijdelijk. Wij kunnen beslissen tot een verlenging. Dat is in principe, als de regels blijven zoals ze zijn, enkel het geval als de organisatie opnieuw de nood aan financiering aantoot en als de Inspectie van Financiën akkoord gaat. Maar jullie kennen natuurlijk de procedures. Dat is de reden waarom we de subsidie aan De Katrol hebben verlengd.

Zeker naar aanleiding van de reacties die ik heb gekregen, moeten wij ons toch eens de vraag stellen of het niet nuttig zou zijn om de projectsubsidies en de studenttutoringprincipes allemaal in één oproep te stoppen en te bekijken of we een Vlaanderenbreed netwerk kunnen krijgen. Ik zie het niet zitten om daar een structuur voor op te richten. Dit zijn allemaal projecten die gedragen worden door vrijwilligers die schitterend werk doen. Ik wil vooral dat stimuleren. Ik heb ook vanuit Antwerpen een reactie gekregen van een vereniging die dat ook doet. Ik denk dat ze ondersteuning krijgen. We moeten dat eens in kaart brengen en bekijken of we een kader kunnen aanreiken voor wie het op vrijwillige basis wil doen en aan bepaalde criteria voldoet. Maar ik wil het niet institutionaliseren, want dan gaan we een pak vrijwillig engagement kwijt zijn. Ik stel dus voor om te bekijken of we tutoring en projectfinanciering kunnen samenbrengen en of we daar een kader rond kunnen maken. Daarbij zal de evaluatie van de projecten die er geweest zijn, ons helpen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik sluit mij aan bij uw vraag op het einde van uw antwoord. We moeten inderdaad oppassen voor institutionalisering. We mogen het vrijwilligerswerk en het enthousiasme aan de basis niet doodknippen in te zware structuren. Toch moeten we bekijken hoe we expertise en good practices kunnen delen. Op die manier kunnen we een antwoord bieden aan de vele lokale initiatieven die met heel veel enthousiasme gebeuren, maar waar we soms merken dat er wel wat nood is aan expertise, ondersteuning en coaching.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u had het over 'Vlaanderenbreed'. Dat is een cruciaal begrip. Ik heb ook veel reacties ontvangen. Sommigen vroegen: 'Waarom die drie projecten en waarom wij niet?' of 'Waarom in die twee provincies en niet in onze provincie?' en 'Waarom in drie centrumsteden terwijl die toch al

redelijk goed bedeed zijn?'. Andere centrumsteden putten uit hun centrummid-delen de middelen om dat lokaal te doen.

Minister, dat 'Vlaanderenbreed' is niet alleen op financieel vlak belangrijk. De oproep via het hoger onderwijs is goed, maar de oproep moet ook het hoger onderwijs en de lerarenopleidingen wat aanzetten om buiten de plek te gaan waar ze gevestigd zijn. In de jaren 90 was er een operatie waarbij, denk ik, 124 hogescholen tot de huidige hogescholen zijn herleid. Dat heeft een zeer rationele reden gehad: schaalvergroting en efficiëntiewinsten.

Maar het heeft voor een aantal kleinere steden die vroeger een hogeronderwijsaanbod hadden, een verschraling met zich meegebracht. Er zijn bijvoorbeeld effectief, in mijn stad, maar ik ken er nog een aantal andere, kleinere steden waar vroeger een vestigingsplaats van een hogeschool of een hogeschool was, en nu zijn die er niet meer. Ook voor kleuter-, lager en secundair onderwijs is dat belangrijk: die link te hebben met het hoger onderwijs om bijvoorbeeld vrijwilligersprojecten te kunnen mee ondersteunen.

Het is altijd mijn gezonde jaloezie dat er vanuit die kleinere gemeenten en steden, waar de kansarmoede soms nog groter is dan in centrumsteden, gekeken wordt naar toffe initiatieven waarbij leraren in opleiding betrokken zijn en aan tutoring doen en thuis bij de kinderen en hun ouders komen. Ik zou een warme oproep willen doen om dat Vlaanderenbreed echt mee te nemen als een soort basisvoorwaarde om dat te doen. De hogescholen die erop intekenen, moeten we aanzetten om effectief niet alleen in de stad waar ze gevestigd zijn, te werken, maar effectief ook te gaan kijken waar de leerkrachten nadien terechtkomen, en hun ook de kans te bieden om die terreinkennis op te doen. In ieder geval: wij hebben geen hogeschool bij ons in de stad, maar ik kan me voorstellen dat er in de brede rand rond Brussel heel veel kandidaten zijn om leraren in opleiding te begroeten als tutor voor huiswerkbegeleiding.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik zal eerlijk bekennen: ik zit hier een klein beetje met een gewrongen gevoel. Ik wil zeker geen onrecht doen aan de initiatieven. Als die initiatieven er zijn, is dat een teken dat ze nodig en nuttig zijn en zeker geapprecieerd worden. Ik wil daar geen onrecht aan doen.

Wel vraag ik me af waar de verantwoordelijkheid van de school stopt en waar de verantwoordelijkheid van de vrijwilligers of het initiatief begint. Het geldt niet voor die huiswerkbegeleiding, maar ouders krijgen brieven in de bus van organisaties die hun kinderen willen begeleiden in hun studie, in het leren van de vakinhouden, en in de organisatie van hun dagelijks werk. Sommige van die organisaties werken met toetsensimulaties, en dat zit toch wel op het niveau van de kernopdracht van ons onderwijs. We vragen veel aan ons onderwijs op het vlak van lesinhoud, klasmanagement, differentiatie en inclusief onderwijs.

Minister, in welke mate is er hier een kerntaak van het onderwijs dat het een beetje laat afwijken? In welke mate is het een aanvulling of een logischer vervolg van het onderwijs waar zijzelf niet meer voor kunnen instaan? Ik zoek hier een beetje de grens eigenlijk.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord

Jos De Meyer (CD&V): Ik denk dat het over drie waardevolle projecten gaat, en ik denk dat het goed is dat deze gewaardeerd worden.

Maar uiteraard, naar aanleiding hiervan krijg je andere vragen. Ik heb de concrete vraag gekregen in mijn eigen stad. Er loopt een soortgelijk – weliswaar ander –

project dat mijn inziens ook heel waardevol is, ook in samenwerking met een netwerk van verenigingen die armoede bestrijden en met een vestigingsplaats van een hogeschool. Die mensen stellen mij spontaan de vraag: kunnen wij eventueel nog een project indienen? Zo ja, kunt u ons daarbij helpen? Ik heb gezegd: ik zal het vragen. Dat is bij dezen gebeurd.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik sluit me aan bij de lof die aan tutoring wordt toegezwaaid. Ik vind het zeer zinvol, ook als praktijkbegeleiding van studenten in opleiding. Dat heeft zeer veel zin.

De projecten die gesubsidieerd worden – ik ken er eentje: de Katrol –, balanceren op de link onderwijs-welzijn en doet zeer zinvol werk.

Fundamenteel denk ik dat we belang hebben om in het onderwijs toch ook het debat te voeren over zin en onzin van huiswerk. De belangrijkste doelstelling vanuit onze visie is dat kinderen individueel leren werken. Dat kan ook op school: dat kan geïncorporeerd worden in de schooldag. En dan is er minder nood aan thuisbegeleiding. Dan heb je ook de verzekering dat elke jongere, elk kind, ook de gepaste begeleiding heeft, ook door professionals, bij zelfstandig werk, en dan wordt projectsubsidie misschien minder nodig en moet u daar al geen extra middelen voor uittrekken.

Minister Hilde Crevits: Over de zin of onzin van huiswerk zal ik me vandaag niet uitspreken.

Mevrouw Krekels, minister Homans had het er gisteren in het parlement ook over: kijk naar die 1 euromaaltijden die we geven. Ze heeft grote reclame gemaakt dat er naast die maaltijd tegelijk in huiswerkbegeleiding wordt voorzien. U kunt zeggen: zitten we hier niet op de grens? Ik zit hier wel te spreken over een groep bijzonder kwetsbare ouders en kinderen. Dan kunt u opperen, mevrouw Gennez, dat we beter geen huiswerk zouden geven, maar het is voor die kinderen juist een goede zaak dat er na schooltijd ook wat begeleiding is om die schoolse betrokkenheid hoog te houden.

Wat naschools gebeurt, kan ook in het kader van de brede school. We kunnen daarover discussiëren. Daar bestaat ook huiswerkbegeleiding. Ik zie hier een heel mooi snijvlak tussen leraren in opleiding, andere jongeren in opleiding en vrijwilligers – die zijn zeer geëngageerd, vaak mensen met pensioen, die al of niet een carrière in het onderwijs achter de rug hebben, en die zich willen inzetten – en de nood aan professionalisering wat die begeleiding betreft. Als we dat snijvlak bewandelen en de doelgroep goed afbakenen, namelijk die meest kwetsbaren, kunnen we kinderen misschien net de stimulans geven om in hun schoolse carrière gemotiveerd te zijn en te blijven, en die positieve injectie geven.

Uiteraard heeft de school daar een belangrijke taak. Ik ben het daar volkomen mee eens, maar naschoolse appreciatie krijgen voor wat men op school doet, is ook belangrijk als men die thuis niet krijgt of als daar thuis minder de omstandigheden toe zijn. Dan is het goed dat het van iemand anders komt. Ik heb zo'n project bezig gezien in Brugge, waar men een brede school heeft uitgebouwd.

Kinderen van kwetsbare gezinnen gaan er gewoon naar het huis naast de school. Er komen vrijwilligers helpen. Dat zijn heel sociale momenten. Het gebeurt in een heel warme omgeving. De ouders komen dan ook en er wordt met de ouders gesproken. We zitten op een snijvlak tussen een aantal werelden. Ik vind het goed dat onderwijs daar mee zijn bijdrage aan levert. Ik vind het ook goed dat onderwijs daar mee in investeert.

Moeten we dat wat proberen stroomlijnen? Ja, maar ik wil wel, mijnheer De Ro, toch de kans blijven hebben om goede projecten te blijven ondersteunen, ook al

is het nog niet Vlaanderenbreed. Mijnheer De Meyer, ik vind het goed dat collega's aan u vragen of ze daar ook iets voor kunnen doen. Vroeger werd daar misschien niet over gecommuniceerd. Ik communiceer daar wel over. Ik zeg dat ik er steun aan heb gegeven. Als de reactie dan is dat men dat zeer goed vindt, is dat een goede zaak. We moeten kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we er een kader voor maken. Ik had evengoed een subsidie kunnen geven waarbij ze ondersteund worden en niemand het weet. Ik vind het goed dat de reacties komen. We moeten kijken hoe we dat optimaal kunnen omkaderen, en dat binnen de beperkte middelen kunnen inkleuren.

Ik heb er ook voor gekozen om niet zomaar middelen te geven, maar om echt te investeren in een coach of een begeleider om dat vrijwilligerswerk alle kansen te geven en wat in goede banen te houden. Dat is een goede manier om het aan te pakken in de toekomst.

Ik ga de komende maanden dus zeker bekijken hoe we zo'n kader kunnen maken en op welke manier we het maximale kunnen halen uit de initiatieven die er zijn. Dat niet doen omdat het een kerntaak is van de school, zeker met de elementen die ik net bijkomend heb vermeld, vind ik geen goede zaak. We moeten daarin blijven investeren. Zelfs als er geen huiswerk zou zijn, kan het toch goed zijn dat er na school begeleiding is voor een groep kinderen die thuis door omstandigheden minder kansen krijgen om schoolse goesting op te bouwen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): We moeten de twee discussies inderdaad niet door elkaar gooien. De huiswerkdiscussie is één zaak, de begeleiding van gezinnen in een precaire situatie is iets anders. Laat ons dan misschien een andere naam gebruiken dan huiswerkbegeleiding, als dat verwarring kan voorkomen, maar het gaat erom dat het hele schoolgebeuren op die manier wordt ondersteund, maar ook het gezin daarbij wordt betrokken. Veel van die vrijwilligersacties en initiatieven richten zich daarop. Het is niet louter een beetje uitleggen hoe ze hun huiswerk moeten maken, het is veel breder. Het gaat inderdaad om het creëren van een positieve studieatmosfeer. Daar draait het vaak om. Dat moeten we zeker in die initiatieven blijven ondersteunen. Vandaar zijn ze zeer belangrijk. Het is vooral ook belangrijk dat het grassrootsinitiatieven zijn, dat ze gesteund worden door de onmiddellijke omgeving van de kinderen zelf.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik sluit me aan bij wat is gezegd over de onmiddellijke omgeving. Er zijn mooie voorbeelden van sportclubs die met de jonge sporters tussen de school en de training aan huiswerkbegeleiding doen, of een plek creëren waar huiswerk kan worden gemaakt. Ik zie heel veel bibliotheken in kleine en grotere gemeenten en steden waar er plekken gecreëerd worden waar jongeren die thuis geen pc, geen materiaal, geen rust of ruimte hebben, huiswerk kunnen maken. Er is een momentum dat er op Vlaams niveau geen regels worden opgelegd of wetten worden gestemd, maar waarop mensen effectief verbindend werken, goede voorbeelden doorgeven, dat mensen terechtkunnen met vragen die er op het lokale niveau van vrijwilligers zijn, bijvoorbeeld in verband met verzekeringen.

Ik geef het voorbeeld van mijn eigen stad, waar een aantal allochtone mama's niet meer aan de klaagmuur wilden gaan staan – vergeef me voor deze niet volledig politiek correcte uitdrukking – maar zelf de handen uit de mouwen wilden steken. Alleen zijn dat net de organisaties die niet altijd het makkelijkst de weg vinden naar klassieke subsidiekanalen, zelfs niet op lokaal vlak. Daar moet ruimte zijn om dat te doen. De lerarenopleiding heeft ook een mooie maatschappelijke taak om de toekomstige leerkrachten tot bij de kinderen en de families zelf te

brengen, want de leefwereld van onze leerkracht in opleiding is vaak niet de leefwereld waar de kinderen van hun klas in zitten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het onderwijsaanbod in de gevangenis – 1062 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Gennez

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Het strategisch plan 'Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden 2015-2020' voorziet tegen eind december 2016 in een evaluatie van het bestaande aanbod aan opleidingen in gevangenis. Deze evaluatie dient gebaseerd te zijn op de 'Vlaamse leidraad voor het onderwijsaanbod in de gevangenis'. Die gaat uit van eerder geformuleerde basisprincipes: een basisaanbod in elke gevangenis, een aanbod van beroepsopleidingen in welbepaalde gevangenis, spreiding en afstemming van het aanbod over de muren heen, en ten slotte autonomie en verantwoordelijkheid.

De minimale verwachting is dat er in elke gevangenis in een basisaanbod wordt voorzien, aangevuld met beroepsopleidingen en diplomagerichte opleidingen en rekening houdend met een afstemming van het aanbod over de gevangismuren heen. In welbepaalde gevallen kunnen gevangenis verder gaan dan deze minimale verwachtingen, vaak afhankelijk van de infrastructuur waarover de gevangenis beschikt.

Minister, is deze evaluatie binnen het voorziene tijdsbestek afgerond? Welke conclusies kunnen uit deze evaluatie getrokken worden, rekening houdend met de opgesomde basisprincipes? Dienen er bijstellingen te gebeuren of kunnen we dat nog niet concluderen? Blijkt uit de evaluatie dat er voldoende ruimte is om verder te gaan dan de minimale verwachtingen? Zijn er specifieke gevangenis die zich hiertoe lenen? Wat is het effect van de hervorming van het volwassenenonderwijs, en met name de schaalvergroting hiervan, op het opleidingsaanbod in de gevangenis?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Cordy, het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (Vocvo) heeft het initiatief genomen om een evaluatie op te maken. Die evaluatie is gebeurd met de onderwijscoördinatoren en in de stuurgroep onderwijs aan gedetineerden, waarin mijn administratie vertegenwoordigd is.

Het probleem is een beetje dat die evaluatie nog niet klaar is. Men werkt nu aan de redactie ervan. Ofwel ga ik nu al conclusies beginnen te geven, maar denk aan het debat van gisteren in de plenaire vergadering. Dan gaat u mij vragen om de teksten te geven. Maar ik kan ze u nog niet geven, want het is nog niet klaar. U bent dus iets te vroeg met uw vraag.

Ik kan u wel dit zeggen. Er zijn drie pijlers. We hebben dus een Vlaamse leidraad voor hoe je dat moet aanpakken. De eerste pijler daarvan was het basisaanbod, en dat was nog eens onderverdeeld in drie pijlers: geletterdheidsaanbod, open leren en leertrajectbegeleiding. Daar zien we dat er nog bijzonder veel noden zijn. Maar ik denk dat ik er beter nu niet in detail op inga. We zouden beter met de evaluatie in de hand spreken, denk ik. Tenzij u zegt: zeg al maar het een en ander. Dat kan.

Paul Cordy (N-VA): Wat al bekend is, ja.

Minister Hilde Crevits: Er is nog niets bekend. Ik kan u zeggen wat ik al weet dat erin zal staan, maar ik heb het nog niet. Ik zal een paar suggesties doen, maar ik kan u dus nog geen evaluatie geven.

Wat is er positief? We zien inzake het geletterdheidsaanbod dat in bijna elke gevangenis het centrum voor basiseducatie (CBE) actief is. Dat was in 2015-2016 zo in vijftien van de achttien gevangenissen. Het is aanwezig, maar het biedt wegens de beperktheid in omvang maar een stukje soelaas aan de nood in de gevangenissen, omdat gedetineerden maar een van de doelgroepen zijn die CBE's bedienen. Als een centrum voor basiseducatie meerdere gevangenissen binnen zijn werkingsgebied heeft – in de Kempen zijn dat bijvoorbeeld vier gevangenissen – dan is dat nog moeilijker.

Inzake open leren, de tweede pijler, zien we dat in zeven van de achttien gevangenissen een open leercentrum is ingericht in 2015-2016. Maar ook hier is er echt nog marge voor progressie.

En inzake de leertrajectbegeleiding zien we dat de coördinatoren zelf de begeleiding van de leertrajecten op zich nemen. Er is op dit ogenblik geen structurele partner in Vlaanderen die deze opdracht kan opnemen. Dat is ook wel een probleem. Dat wat het basisaanbod betreft.

Ten tweede: de beroepsopleidingen. Daar zegt de Vlaamse leidraad dat er in minimaal negen van de achttien gevangenissen een aanbod aan beroepsopleidingen moet zijn. Dat is vandaag het geval, met uitzondering van de gevangenis van Merksplas, waar na de opstand van mei 2016 alle beroepsopleidingen zijn stopgezet omdat er zware schade aan de lokalen en ateliers was. In zeer veel andere gevangenissen buiten die negen worden ook beroepsopleidingen gedeeltelijk ingericht. Dat aanbod is dus zeker in orde.

Drie: de afstemming en de spreiding van het aanbod. Daar zegt de leidraad dat je AAV moet spreiden, de opleiding Aanvullende Algemene Vorming. Op het vlak van de educatieve transfer zijn er stappen gezet om dat meer mogelijk te maken. Daar zien we dat er een principieel akkoord is met alle betrokken partners om dat te doen. Maar de spreiding van het aanbod is onvoldoende. Wij gaan dat dus echt moeten meenemen als we het nieuwe financieringssysteem gaan bekijken.

De autonomie en de verantwoordelijkheid, dat wordt toegepast in lijn met de Vlaamse leidraad.

Dat zijn de eerste lijnen die ik wou geven uit de evaluatie, maar die komt er nog formeel aan. Ja, er zullen bijstellingen nodig zijn om meer geletterdheidsaanbod, het open leren en meer leertrajectbegeleiding te kunnen realiseren. Na de evaluatie gaan wij een document opstellen om te kijken hoe we daaraan tegemoet kunnen komen. Ik zal dat niet zelf opstellen. Het is de stuurgroep voor onderwijs aan gedetineerden die dat maakt.

Men kan voor een deel van het onderwijsaanbod verder gaan dan het basisaanbod. Er worden bijvoorbeeld verschillende talencursussen en ICT-cursussen van onze centra voor volwassenenonderwijs georganiseerd in de gevangenissen. Er is daar vraag naar, maar het behoort niet tot het basisaanbod.

Wat is het effect van de hervorming van het volwassenenonderwijs? Sommigen zeggen dat ik geen focus heb in het volwassenenonderwijs. Ik vind dat ik net wel focus heb, namelijk ook het maximaal inzetten op die meest kwetsbare doelgroepen.

De eerste stap in die hervorming is de wijziging van de programmatieprocedure van het secundair volwassenenonderwijs. Die zit in het decreet diverse bepalingen, dat in december 2016 is goedgekeurd. Daar is een belangrijke stimulans voor het

onderwijs aan gedetineerden in opgenomen. U mag mij niet verkeerd verstaan: ik vind dat iets heel cruciaals, dat we onderwijs geven aan gedetineerden.

Dan zijn er nog een aantal andere stappen in die hervorming: de schaalvergroting en het financieringssysteem, tegen 1 september 2019. Die schaalvergroting, dat moet net die verankering en die nabijheid garanderen en meer mogelijkheden geven om een sterker en een zichtbaarder aanbod aan te bieden. Het nieuwe financieringssysteem zou ook een effect moeten hebben op het aanbod, enerzijds omdat we niet langer gaan werken met het criterium van regelmatige aanwezigheid van de cursist. Want als een gedetineerde naar de rechtbank of naar zijn advocaat moet, dan kan hij natuurlijk niet aanwezig zijn. En we zien dat het bijzonder moeilijk is om in de gevangenis een rendabele groep cursisten te gaan vormen, wat nu gevraagd wordt. Grote groepen zijn niet mogelijk omwille van veiligheidsregels of door ontoereikende lokalen. We moeten daar dus toch wel wat gaan bijsturen. Binnen het nieuwe financieringssysteem zal ik met de specificiteit van deze doelgroep ook rekening houden.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik denk dat we inderdaad mee uitkijken naar het definitieve rapport en dat we dan ten gronde zullen weten waar er moet worden bijgestuurd. We weten ondertussen al dat er zal moeten worden bijgestuurd. Uit uw antwoord maak ik op dat we al een aantal indicaties hebben, maar om echt maatregelen te nemen, zullen we natuurlijk het definitieve rapport moeten afwachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de conceptnota inzake bestuurlijke optimalisatie – 1067 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Krekels

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, op 28 mei 2016 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie (BOS) goed. Uiteraard gaat het om een conceptnota, dus er is waarschijnlijk nog ruimte voor discussie. Maar toch heeft de conceptnota ook al voor wat vragen gezorgd in het leerplichtonderwijs.

Eerst en vooral wil ik stellen dat wij vanuit sp.a uiteraard voorstander zijn van bestuurlijke optimalisatie. Scholengroepen, scholengemeenschappen, het opwaarderen van de bestuurskracht, het kan alleen maar de kwaliteit van ons onderwijs versterken. Maar we hebben een aantal heel concrete vragen.

Wat is vandaag de stand van zaken van de uitvoering van de conceptnota? Op welke manier werden scholen, schoolbesturen en lokale overheden geïnformeerd over de inhoud en de timing van de conceptnota? Ziet u vandaag al effecten op het veld? Een van de effecten waar we ons mogelijk vragen bij stellen, is de impact van de conceptnota op de samenwerking binnen het officiële onderwijs.

U voorziet in de conceptnota ook in algemene stimuli voor wie zich inschrijft in de principes van de nieuwe organisatiemodellen. Wat met scholen en scholengemeenschappen die reeds voorafgaand aan de implementatie van de conceptnota een soortgelijk organisatiemodel aannamen? Zij zijn immers mogelijk benadeeld.

Op welke manier zijn er in de conceptnota stimuli ingebouwd om de samenwerking binnen het officiële onderwijs te bevorderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, op 28 mei 2016 stemde de Vlaamse Regering inderdaad in met de conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie. Voor het bestuurlijke onderwijslandschap worden in de conceptnota drie modellen naar voren geschoven. Vooreerst is er het individueel schoolbestuur: het schoolbestuur dat er niet voor kiest om samen te werken in een groter geheel. Voorts is er de Vereniging van schoolbesturen (VVS): schoolbesturen die nauw willen samenwerken en ervoor kiezen een aantal zaken samen te doen. Ten slotte is er iets nieuw: het Schoolbestuur met bijzondere kenmerken (SBK): een groter schoolbestuur dat voldoet aan allerlei kenmerken op het vlak van onder meer leerlingen-aantallen. De conceptnota werd toegelicht op allerhande fora en tijdens de Ronde van Vlaanderen die ik samen met mijn administratie heb gehouden.

De conceptnota voorziet in de mogelijkheid dat schoolbesturen met hun basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs – die twee laatste zijn niet onbelangrijk – deel kunnen uitmaken van een vereniging van schoolbesturen die netoverschrijdend kan zijn. In die mogelijkheid is dus expliciet voorzien. De conceptnota voorziet ook in overleg met de onderwijspartners om de vooropgestelde principes, bijvoorbeeld inzake de nog te concretiseren stimuli, verder te operationaliseren. Deze gesprekken werden op het eind van vorig schooljaar opgestart. Aangezien dit zowel de schoolbesturen als het personeel aanbelangt, is het van belang dat men de diverse zorgen goed kent alvorens verdere stappen te zetten.

Het gevoerde overleg heeft een inzicht in de spanningsvelden opgeleverd. Het kan ook niet volledig los worden gezien van de elementen die in het loopbaan debat aan bod komen. Scholen die goed samenwerken, kunnen immers ook gezamenlijk personeel inzetten. De conceptnota bevat stimuli om tot grotere besturen te komen, ook voor het officieel onderwijs. Deze stimuli zijn immers niet verschillend voor het vrij of voor het officieel onderwijs. Ze moeten wel nog worden geconcretiseerd, en dat wil ik samen met het veld aanpakken.

In de gemeenschappelijke verklaring van 26 januari 2016 hebben de verstrekkers van het publiek onderwijs aangekondigd dat een taskforce zal worden opgericht met vertegenwoordigers uit het GO!, de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG) en het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) om pilootprojecten op het vlak van bestuurlijke samenwerking te monitoren om samenwerking te stimuleren, te faciliteren, te initiëren en te ondersteunen. Gevolgen van een conceptnota 'op zich' zijn uiteraard moeilijk vast te stellen. Gesprekken over bestuurlijke schaalvergroting lopen wel, ook in het vrij onderwijs. De conceptnota geeft een richting aan, al moet nog wel wat worden geconcretiseerd. Er moet ook nog regelgeving komen. Ik heb vrij veel tijd aan het overleg besteed, en suggesties zal ik met dank aanvaarden. Een concreet antwoord op uw vragen kan ik nog niet geven, precies omdat we alles nog willen concretiseren, samen met de onderwijspartners.

Caroline Gennez (sp·a): Dank voor het antwoord, minister. Ik heb een heel concrete suggestie, waarvan ik hoop dat die in de commissie een draagvlak heeft: het lijkt me zinvol om de onderwijsverstrekkers over dit thema eens te horen. We doen dat wel vaker met conceptnota's. De temperatuur meten en constructieve voorstellen aanhoren, zal helpen om de conceptnota te concretiseren.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, dank aan de vraagsteller en ook dank voor het antwoord. De conceptnota is een belangrijk document. De toon van het antwoord verbaast me niet. Soms kan men zeggen dat het allemaal wat lang duurt. Maar in dit geval moet worden opgemerkt dat het om een heel gevoelige materie gaat. Ik verwijs naar het overleg tussen de onderwijsverstrekkers van

het officieel onderwijs. We mogen de conceptnota natuurlijk niet uitsluitend vanuit het perspectief van het officieel onderwijs bekijken. In dit land geldt de actieve onderwijsvrijheid. Er is de vrijheid van inrichting van onderwijs. Daarmee rekening houdend kunnen we ideeën en voorstellen verwoorden, maar het behoort in grote mate tot de autonomie van de onderwijsverstrekkers om samenwerkingsverbanden al dan niet aan te gaan.

Onze ervaring met scholengemeenschappen en de intentie om nu niveauoverschrijdend te gaan werken, is rijk genoeg om ons onderwijs vooruit te kunnen helpen, steunend op de gedachte dat we moeten uitgaan van wat er op lokaal vlak gebeurt, dus geen top-downbenadering maar wel een bottom-upbenadering. Op lokaal niveau ervaart men dat samenwerking en het bundelen van krachten goed is. Dat geldt voor de vier niveaus, en niet alleen voor het leerplichtonderwijs: ook het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs moeten daarbij worden betrokken. Want de verschillende niveaus versterken elkaar, en op die manier kunnen we een sterk onderwijsveld creëren.

Mijn tijd is beperkt, maar toch nog dit: mijn fractie staat honderd procent achter de conceptnota. Toch moeten we kritisch blijven kijken naar wat de mogelijkheden voor samenwerking in een VVS of een SBK qua omvang oplevert. Kijk naar het buitenland, en dan bijvoorbeeld Nederland, waar men vandaag nadenkt over het 'defusioneren' van schoolbesturen omdat de schaalvergroting volgens hen te ver is doorgedreven. Er is dus een goed evenwicht nodig dat de lokale partners niet mag worden opgelegd. Het is onze taak om de juiste stimuli te geven, zodat er goede modellen uit de bus komen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat de conceptnota erg belangrijk is. Het is ook vrij normaal dat wijzigingen in het onderwijsveld zorgen voor wat commotie. Dat is nooit anders geweest. Het is belangrijk dat we bij het zetten van stappen zorgen voor de nodige draagkracht in het onderwijsveld.

Minister, ik heb een concrete vraag. Kunt u wat ingaan op de gevolgen van de implementatie van de conceptnota voor de bestaande scholengemeenschappen? Is er al wat duidelijkheid over het moment waarop men uit die scholengemeenschappen zou kunnen stappen, als men dat tenminste zou wensen?

Minister Hilde Crevits: Ik dank u voor de aanvullende opmerkingen, collega's. Mijnheer De Meyer, er is een voorstel tot verlenging met 1 jaar. Dat is in het ontwerp van Onderwijsdecreet XXVII opgenomen. Voorlopig betreft het een verlenging met 1 jaar. Die verlenging moet de kans bieden de instrumenten uit te werken. Naargelang het dossier vordert, zorgen we voor aanpassingen. Ik laat het u nog weten. Overigens: het Vlaams Parlement moet zich daarover nog uitspreken.

Caroline Gennez (sp.a): Ik pleit voor de organisatie van een hoorzitting over dit onderwerp, en stel voor dat tijdens de regeling der werkzaamheden te bespreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de problematiek van de dubbele cohorte bij de opleiding geneeskunde – 1069 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Gennez

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): De vermindering van de studieduur van de opleiding geneeskunde van 7 naar 6 jaar heeft tot gevolg dat er in 2018 veel meer studenten zullen afstuderen, de zogenaamde dubbele cohorte. In het federaal regeerakkoord werd hiervoor een oplossing beloofd. De Vereniging voor Arts-Specialisten in Opleiding (VASO-AMSF) heeft haar bezorgdheid geuit.

Het blijft tot op heden onduidelijk of het aantal opleidingsplaatsen zal volstaan en of de financiële draagkracht van de diensten voldoende is om een dubbel aantal afstuderende artsen in opleiding een kwaliteitsvolle stageplaats te garanderen. Men spreekt van een globaal tekort van ongeveer 1500 stageplaatsen.

De Federale Regering wil dit aangrijpen om knelpuntdisciplines aantrekkelijker te maken. De ziekenhuisomgeving is hierbij een cruciale factor. VASO-AMSF wil van bestaande uitdagingen gebruik maken om het opleidingslandschap voor artsen-specialisten aan een grote hervorming te onderwerpen.

Minister, hoe schat u de geschetste problematiek in? Welke oplossingen ziet u voor het probleem van de dubbele cohorte? Hebt u hierover overleg gehad met het veld en met uw federale collega?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In 2018 zullen inderdaad de laatste studenten uit de zevenjarige opleiding samen afstuderen met de eerste studenten uit de zesjarige opleiding. Vanuit onderwijsperspectief is die dubbele cohorte een genuanceerde problematiek.

Voor de huisartsen verandert er eigenlijk niets aan de totale omvang van de opleiding: de basisopleiding wordt wel 60 studiepunten korter, maar tegelijkertijd wordt de vervolgopleiding, de master-na-masteropleiding, 60 studiepunten langer. Dat geeft de universiteiten de mogelijkheid om die 60 studiepunten, die eigenlijk verschuiven van de master naar de manama, adequaat te blijven invullen zodat er bijvoorbeeld geen acuut gebrek aan kwaliteitsvolle stageplekken optreedt.

Voor de specialismen, de niet-huisartsen, behoudt de manama in de specialistische geneeskunde een studieomvang van 120 studiepunten, maar is het relevant om op te merken dat die manama's sowieso gespreid worden opgenomen. Hoewel van de opleiding zélf de totale studieomvang in studiepunten het equivalent is van twee jaar, duren die specialismen doorgaans vier jaar of langer, omdat men de opleiding combineert met een aanstelling als assistent-specialist in opleiding.

De extra druk van de dubbele cohorte op de vervolgopleiding, en vooral dan op de beschikbare stageplaatsen, is dus een gespreide druk over meerdere jaren. Graag wijs ik ook op het aparte financieringsmechanisme voor de opleidingen geneeskunde, dat samen met de reductie van de basisopleiding zes jaar is ontwikkeld en sinds begrotingsjaar 2017 van kracht is. Ik verwijs hiervoor naar artikel III.11, §8, van de Codex Hoger Onderwijs.

De verkorting van de basisopleiding zou normaliter immers geleid hebben tot een reductie van het aantal financieringspunten die deze opleidingen genereren, waardoor dan verschuivingen binnen de universitaire enveloppe zouden ontstaan. Om de financiering stabiel te houden wordt sinds 2017 het budget voor de opleidingen geneeskunde geïsoleerd van de rest van de enveloppe en verdeeld op basis van het aantal uitgereikte bachelor-, master- en manamadiploma's. Dat is mogelijk omdat de instroom in deze opleidingen beperkt is via het toelatingsexamen en het normale systeem met input- en outputfinanciering minder relevant is.

Tegelijkertijd garandeert dit systeem dat de vervolgoopleidingen, die door de dubbele cohorte potentieel wat onder druk komen te staan, ook meegenomen worden

in de verdeelsleutel, terwijl in alle andere gevallen manama's in principe niet vanuit de enveloppe gefinancierd worden.

De universiteiten en de ziekenhuizen zijn zich bewust van de problematiek en hebben de mogelijkheid om te anticiperen. De regelgeving onderwijs, inclusief het financieringssysteem, laat dat ook toe.

De ministers bevoegd voor volksgezondheid, zowel Vlaams als federaal, volgen deze problematiek mee op en koppelen hierover terug met het beleidsdomein Onderwijs. Op een laatste overlegvergadering met vertegenwoordigers van het federale niveau en de gemeenschappen is aangekondigd dat de Hoge Raad van artsen-specialisten en huisartsen eind februari nog een buitengewone vergadering heeft gepland om verder advies te verlenen over de dubbele cohorte. Indien daar aanbevelingen uit voortkomen die het beleidsdomein Onderwijs mee kan opvangen, dan zal ik in overleg met de collega's bevoegd voor de volksgezondheid bekijken hoe daar het best gevolg aan kan worden gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): We hebben de cijfers van de planningscommissie gekregen, die ook in de pers te lezen waren. Daaruit blijkt wel dat er in 2017 verwacht wordt dat er 739 artsen in opleiding zullen afstuderen voor de Vlaamse Gemeenschap, en dat dit in 2018 verdubbelt naar 1527 artsen in opleiding. Dat is toch wel een groot verschil. U zegt dat dit gefaseerd zal gebeuren. Hebt u daar bewijzen voor dat dit zo zal gebeuren?

U kondigde aan overleg te zullen hebben met uw collega's bevoegd voor de volksgezondheid om na te gaan in hoever onderwijs mogelijk aanpassingen zou doen om die problematiek op te vangen. Wanneer zal dat overleg precies plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Als we kijken hoe het in de praktijk loopt, gaat het om manama's van twee jaar, die gespreid worden over vier jaar, omdat men tegelijk ook assistent is. Die praktijk bestaat vandaag. Dat is gewoon zo. Je kunt dat niet opmaken uit de cijfers van de planningscommissie, maar als we kijken hoelang het de facto duurt om dat specialisme te hebben, zien we dat het langer duurt. Dat zal zich de komende jaren ook doorzetten.

Door het feit dat we net in de financiering die manama's meenemen en niet isoleren, verminderen we de druk, want als we daar geen rekening mee zouden houden, zouden we plots een lagere financiering van die opleiding hebben. Nu creëren we ook de budgettaire mogelijkheden om daarvoor te zorgen en er is overleg met het veld. Het feit dat het gespreid is, is zowel een voordeel als een nadeel. Door de spreiding zullen we de effecten vier jaar lang voelen, terwijl je anders een kortere overgang zou hebben. Nu hebben we meer tijd om te voorzien in die extra plaatsen, maar het zal wel moeten gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Minister, ik vermoed dat u overleg zult plegen met uw federale collega om te voorzien in die extra plaatsen, die dus wel nodig zijn, al valt nog te bediscussiëren hoeveel er precies nodig zullen zijn, en om na te gaan of het wel degelijk kwaliteitsvolle stageplaatsen zijn voor onze artsen in opleiding. Om de concrete cijfers van u te vernemen zal ik eventueel nog een schriftelijke vraag stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.